

Vendim nr. 36 datë 22.02.2023

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, i përbërë nga:

Elsa Toska,	Kryesuese
Ilir Toska,	Anëtar
Genti Ibrahimi,	Anëtar

në datën 22.02.2023 mori në shqyrtim paraprak kërkesën nr. 38 (A) 2022 të Regjistrit Themeltar, që u përket:

KËRKUES: **AFRIM BREGASI, LAURENT DOLLOMAJA**

OBJEKTI: **Shfuqizimi i vendimit 00-2022-628, datë 14.06.2022 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.**

BAZA LIGJORE: Nenet 33, 34, 42, 43, 131, pika 1, shkronja “f”, 132 dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës; neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; nenet 2, 71/a, 72 dhe 77 të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese (*Kolegji*), pasi dëgjoi relatorin e çështjes Genti Ibrahimi, shqyrtoi kërkesën, dokumentet shoqëruese dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuesit Afrim Bregasi dhe Laurent Dollomaja janë proceduar penalisht nga Prokuroria pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, në kuadër të procedimit penal nr. 19, të regjistruar në datën 30.07.2019, për kryerjen e veprave penale “Ulja e dinjitetit ushtarak” dhe

“Goditja ose kundërshtimi i eprorit”, të parashikuara nga nenet 49 dhe 51, paragrafi 1, të Kodit Penal Ushtarak (KPU).

2. Pas kryerjes së veprimeve hetimore, prokuroria e ka dërguar çështjen për gjykim sipas akuzave. Në vijim, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë (gjyqtari i seancës paraprake), me vendimin nr. 109 akti, datë 11.06.2020, ka vendosur dërgimin e çështjes për gjykim pranë gjykatës kompetente (Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë) për veprën penale “Ulja e dinjitetit ushtarak”, të parashikuar nga neni 49 i KPU-së, së bashku me kërkesën e të pandehurve për të proceduar me gjykim të shkurtuar; rrëzimin e kërkesës së prokurorit; pushimin e akuzës për veprën penale “Goditje ose kundërshtim eprori”, të parashikuar nga neni 51, paragrafi 1, të KPU-së (pika 2 e dispozitivit të vendimit). Kundër këtij vendimi, për pjesën që ka pushuar akuzën lidhur me veprën penale të parashikuar nga neni 51, paragrafi 1, i KPU-së, ka paraqitur ankim prokurori.

3. Gjatë kohës që pritej shqyrtimi i ankimit të prokurorit, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 6, datë 17.04.2021, ka vendosur deklarinin fajtor të kërkuësve për veprën penale të parashikuar nga neni 49 i KPU-së, duke i dënuar përfundimisht, të pandehurin Laurent Dollomaja me 60,000 lekë gjobë dhe të pandehurin Afrim Bregasin me 1 muaj burgim. Për këtë të fundit, gjykata ka disponuar aplikimin e nenit 63 të Kodit Penal, duke urdhëruar pezullimin e ekzekutimit të vendimit dhe zëvendësimin e tij me detyrim për punë në interes publik pa shpërblim, për një kohë 60 orë, si dhe mbajtjen e kontakteve me Zyrën Vendore të Shërbimit të Provës Tiranë. Ky vendim ka marrë formë të prerë në datën 12.05.2021, pasi nuk është ankimuar.

4. Ndërkohë, Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 209, datë 10.05.2021, ka vendosur ndryshimin e vendimit nr. 109 akti, datë 11.06.2020, për pikën 2 të dispozitivit, duke disponuar dërgimin e çështjes për gjykim pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë për akuzën e kryerjes së veprës penale “Goditje ose kundërshtim eprori”, të parashikuar nga neni 51, paragrafi 1, i KPU-së, me arsyetimin se vendimi është marrë në kundërshtim me ligjin procedural dhe material, pasi nga ana e prokurorit janë siguruar prova të mjaftueshme që mbështesin këtë akuzë. Kundër këtij vendimi, në datën 19.05.2021, kanë ushtruar rekurs të dy kërkuësit.

5. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2022-628, datë 14.06.2022, ka vendosur mospranimin e rekursit, me arsyetimin se ai nuk plotëson kriteret formale, pasi referuar neneve 332/gj dhe 420, pika 1, shkronja “b”, të Kodit të Procedurës Penale (KPP), si dhe parimit *lex specialis derogat legi generali*, kërkuësit nuk legjitimohen të paraqesin ankim/rekurs kundër vendimmarrjes së gjykatës së apelit për dërgimin e çështjes për gjyq. Sipas atij kolegji, rekursi është ushtruar ndaj një vendimi që është i paankimueshëm.

6. Në datën 27.12.2022 kërkesit i janë drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) me ankim kushtetues individual për shfuqizimin e vendimit nr. 00-2022-628, datë 14.06.2022 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshëm me Kushtetutën.

II

Pretendimet e kërkesve

7. **Kërkesit**, në mënyrë të përmblledhur, kanë pretenduar se vendimi i Gjykatës së Lartë ka cenuar:

7.1. *Parimin e gjësë së gjykuar (res judicata)*, të garantuar nga neni 34 i Kushtetutës, pasi gjykimi i ri do të bazohet në të njëjtin fakt kriminal, për të cilin ata janë gjykuar më herët nga gjykata e shkallës së parë kur ka marrë në shqyrtim akuzën për veprën penale “Ulja e dinjitetit të ushtarakut”, të parashikuar nga neni 49 i KPU-së. Sipas kërkesve, pavarësisht dukjes, ata nuk ndodhen përpara konsumimit real të dy veprave penale, por vetëm të veprës penale të parashikuar nga neni 49 i KPU-së. Për rrjedhojë, u është cenuar edhe *parimi i mosdënimit dy herë për të njëjtën vepër (ne bis in idem)*, pasi ata janë gjykuar dhe dënuar me një vendim që ka marrë formë të prerë, për të njëjtin veprim që ka cenuar të njëjtën marrëdhënie juridike dhe vetëm një herë.

7.2. *Të drejtën për proces të rregullt ligjor*, të garantuar nga nenet 33, 42 dhe 43, të Kushtetutës, në aspektet e mëposhtme:

7.2.1. *E drejta për ankim efektiv*, pasi ata nuk kanë ushtruar ankim ndaj vendimit të prokurorit për dërgimin e çështjes në gjyq, por ndaj vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë, i cili ka ndryshuar vendimin e gjykatës së shkallës së parë dhe e ka kaluar çështjen për gjykim edhe për akuzën e parashikuar nga neni 51, paragrafi 1, i KPU-së. E drejta e ankimit nuk është e ndaluar as në normat e përgjithshme, as në ato të posaçme, dhe po kështu e drejta e rekursit ndaj vendimit të gjykatës së apelit. Për rrjedhojë, nuk ka shkelje të parimit *lex specialis derogat legi generali*. Kufizime të kësaj të drejte ka vendosur vetëm Kushtetuta në nenin 43 të saj, ndërkohë që KPP-ja nuk vendos asnjë kufizim në lidhje me të drejtën e ankimit. Për më tepër që në rekurs është argumentuar fakti se vendimi i gjykatës së apelit është dhënë në shkelje të ligjit material dhe atij procedural, në lidhje me konkurrimin e veprave penale dhe parimin e gjësë së gjykuar.

7.2.2. *E drejta për akses*, pasi Gjykata e Lartë duke vendosur mospranimin e rekursit nuk ka shqyrtuar shkaqet që ai përmbante, duke mos u dhënë përgjigje pretendimeve të cilat ishin jo vetëm procedurale, por edhe kushtetuese. Gjykata e Lartë nuk mund të interpretojë në mënyrë të ngushtë dispozitat e KPP-së, duke cenuar thelbin e së drejtës së individit për t’iu drejtuar asaj gjykate, pasi rekursi është mjeti nëpërmjet të cilit garantohet kjo e drejtë. Roli i Gjykatës së Lartë është vlerësuar nga vetë Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut, lidhur me barrën e tepruar të kërkuarit për shkak të gabimeve të kryera nga gjykatat më të ulëta.

III

Vlerësimi i Kolegjit

A. Për legjitimimin e kërkuarve

8. Çështja e legjitimitetit është një ndër aspektet kryesore që lidhet me inicimin e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë.

9. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret e nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike efektive, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur, si dhe rregullimet e veçanta ligjore të shqyrtimit paraprak të kërkesës. Kriteret për pranueshmërinë e kërkesës janë të natyrës kumulative, në kuptimin që ato duhet të plotësohen njëkohësisht. Në këtë vështrim, mjafton mosplotësimi i njërit prej tyre që kërkuarri të mos legjitimohet për vënien në lëvizje të gjyimit kushtetues.

10. Kolegji vlerëson se kërkuarri, si bartës të të drejtave dhe lirive themelore të parashikuara në Kushtetutë, legjitimohen *ratione personae*, në kuptim të neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, sepse kanë qenë palë në procesin gjyqësor në të cilin është dhënë vendimi objekt kundërshtimi në Gjykatë dhe kanë interes të drejtpërdrejtë në çështjen e parashtruar.

11. Një kriter tjetër paraprak është *shterimi i mjeteve juridike efektive*, që përcaktohet nga neni 131, pika 1, shkronja “f”, i Kushtetutës, sipas të cilit Gjykata bën gjykimin përfundimtar të

ankesave individuale kundër çdo vendimi gjyqësor, pasi të jenë shteruar të gjitha mjetet juridike efektive për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive themelore kushtetuese, që pretendohet se janë cenuar. Në nenin 71/a, pika 1, shkronja “a”, të ligjit nr. 8577/2000, përmbushja e këtij kriteri është detajuar në dy hipoteza: i) kur kërkuesi ka shteruar të gjitha mjetet juridike efektive para se t’i drejtohet gjykatës; ii) kur legjislacioni i brendshëm nuk parashikon mjete efektive në dispozicion.

12. Shterimi i mjeteve juridike efektive ka të bëjë me funksionin *subsidiar* të mbrojtjes kushtetuese, e cila mund të kërkohet vetëm për një vendim gjyqësor përfundimtar, të çfarëdolloj forme, që përmbyll procesin gjyqësor. Cenimi i së drejtës për një proces të rregullt ligjor, të garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, mund të pretendohet në Gjykatë vetëm pasi të shterohen të gjitha mundësitë e ofruara nga sistemi i apelit dhe kjo vlen edhe në rastet kur procedurat gjyqësore paraprake çojnë në një rëndim të mëtijshëm ose në tejzgjatjen e cenimit të kësaj të drejte (*shih vendimet nr. 5, datë 22.02.2022; nr. 14, datë 11.03.2021; nr. 29, datë 30.03.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Duke iu kthyer çështjes në gjykim, Kolegji vëren se kërkuesit kundërshtojnë vendimmarrjen e Gjykatës së Lartë, e cila nuk ka pranuar rekursin kundër vendimit të gjykatës së apelit që e ka dërguar çështjen për gjykim në themel, në shkallë të parë, për akuzën “Goditje ose kundërshtim eprori”, të parashikuar nga neni 51, paragrafi 1, i KPU-së. Sipas kërkuesve, ata nuk kanë mjet tjetër juridik në dispozicion për të mbrojtur të drejtat e tyre kushtetuese, të cilat lidhen me cenimin e parimeve të gjësë së gjykuar (*res judicata*) dhe mosdënimit dy herë për të njëjtën vepër (*ne bis in idem*), si dhe të së drejtës për një proces të rregullt ligjor në drejtim të ankimit efektiv dhe aksesit në Gjykatën e Lartë.

14. Për sa më lart, Kolegji vlerëson të ndalet në natyrën e vendimit të Gjykatës së Lartë që është objekt kundërshtimi në ankimin kushtetues. Në këtë drejtim, Kolegji thekson se në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “F”, të Kushtetutës, vendimi i gjykatës së juridiksionit të zakonshëm bëhet përfundimtar dhe mund të kundërshtohet në Gjykatë kur ai zgjidh themelin e mosmarrëveshjes gjyqësore.

15. Kolegji çmon se vendimi nr. 00-2022-628, datë 14.06.2022 i Gjykatës së Lartë duke vendosur mospranimin e rekursit e ka lënë të pandryshuar gjendjen juridike të çështjes së kërkuesve, që do të thotë se ai nuk ka përmbyllur në themel procesin gjyqësor të tyre për efekt të gjykimit kushtetues, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “F”, të Kushtetutës. Në këto rrethana, për sa kohë që kërkuesit nuk kanë marrë një përgjigje përfundimtare nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm lidhur me akuzën e ngritur ndaj tyre, ata i kanë të gjitha mjetet e nevojshme juridike

për mbrojtjen e interesave pranë atyre gjykatave, përfshirë më pas edhe mbrojtjen kushtetuese në këtë Gjykatë.

16. Në përfundim, Kolegji vlerëson se kërkuesit nuk kanë shteruar mjetet ligjore për t'iu drejtuar kësaj Gjykate, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “F”, të Kushtetutës, për rrjedhojë kërkesa nuk mund të kalojë për shqyrtim në seancë plenare.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, në bazë të neneve 31 dhe 31/a, pika 2, shkronja “d”, të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar,

V E N D O S I:

Moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.